

KAMUOYU VE ÖRGÜTLENME

M. Kemal ATATÜRK

Kamuoyu: Ulusal egemenlik esasına dayanan temsili bir hükümette kamuoyu büyük bir rol oynar. Basın ve toplanma hürriyetleri olmadan ve genele ait işler hakkında geniş bir eleştiri sahası bırakılmadan kamuoyu görevini sürdüremez. Ulusal Egemenlik ve temsili hükümet fikrinin yayılması ve yükselmesi ancak kamuoyunun çalışmaları ile mümkündür.

Hükümetin fikri, memleketin fikrini temsil etmelidir. Hükümet, memleketin fikrini anlayabilmek için bu fikrin ortaya çıkmasına aracı olan araçlara sahip olmalıdır. Gerçi hükümet, seçim zamanlarında milletin fikirlerine vâkıf olur; seçilen meclisler dahi milletin düşüncesini temsil ederler. Fakat seçim zamanları milletin ortaya koyduğu fikirler, sabit kalmaz. Bu sebeple, meclislerin bu fikirleri temsil edebilmesi çok zaman devam etmez. *Kamuoyu milletin içinden taştan bir çeşitli fikirler denizidir. O denizde muhtelif akımlar, muhtelif tartışma dalgaları oluşur. Kamuoyu, ruhî bir âlemdir. Orada gerçekleşen fikir mücadelesi, dikkatli gözlerden gizli kalmaz:*

Eski demokrasilerde bu fikir mücadelesi bütün vatandaşların her gün bir arada toplanarak vücuda getirdikleri toplantılarla gerçekleşiyordu. Bugün vatandaşların adetçe çokluğu ve çağdaş yaşamın vatandaşlara yüklediği gündelik işler, onların maddeten ve her gün bir arada toplanmalarına olanak bırakmamıştır.

Bu sebeple kamuoyu ideal bir dünya olmuştur ki, bu dünyada genele ait işlerin eleştirisi şu içeriği gösterir :

a) Eleştiri ve tartışma tamamen özgürdür. Bu özgürlük, herkes tarafından, hiç kimsenin etkisi olmadan, kendi kendine kullanılır. Hükümeti ve Meclisi dikkatli bulunduran, eleştiri özgürlüğüdür.

b) Kamuoyunun eleştiri özgürlüğü, başlıca birçok yayın ile olur.

Yayın, suiistimallere engel olur ve hükümet araçlarını, görevlerini doğru yapmağa mecbur eder. Yayın en etkili kontrol vasıtalarındandır. Bu noktada **"eleştirinin kolay ve fakat uygulamanın, güç olduğu gerçeğini unutmamak lâzımdır."** Onun için :

c) Genelin iyiliği fikri, her türlü eleştirilere ve tartışmalara daima egemen ve esas tutulmalıdır. Seçilen fikirler, umumun iyiliği namına ortaya atılmalıdır. Bu fikir, hareket noktası olunca eleştiri ve tartışma devletin de iyiliği namına yapılmış ve vatandaşların toplumsal ve siyasî terbiyelerini yükseltmeğe hizmet etmiş olur.

d) Genele ait işleri eleştiri özgürlüğü, hükümet ile millet arasında bir anlaşma zemini oluşturur. Hükümet yayın aracılığıyla kamuoyunu anlar ve icabında lüzumlu olan belgelerle onu aydınlatır. Hükümetin milleti ve milletin hükümeti anlaması bunların tek vücut olmalarını ve kalmalarını temin eder.

Kamuoyunun Kendi Kendine Teşkilatlanması: Hükümet, tavır ve hareketini düzenlemek için kamuoyuna önem verince, kamuoyu örgütlenir. Kamuoyunun daima, istifade olunabilecek, hazır bir halde bulunabilmesi, onun bir örgütlenmeye sahip olmasıyla

mümkündür. Bu örgütlenme, serbest eleştiri ve tartışma sahasıdır. Bu saha daima açık olmalı ve daima çeşit çeşit düşüncelerle beslenmelidir. Bu ise, basının çabası ve çıkarı kamunun her gün yeniden yeniye tartışılmasıyla olur. Kamuoyunun geçerli olduğu bir ülkede, gazeteler yayımlanmasa toplum şaşkın ve çılgın bir hale gelir. Bahsettiğimiz bu düşünce örgütlenmesinde, şu özellikler görülür:

a) Düşünce örgütü, bir azınlığın veyahut birtakım seçkin insanların ürünüdür. Şüphesiz halk kütlesi, bu örgütlenmeye katılır. Fakat başka şeylerde olduğu gibi, bunda da halk kütesinin rolü etkin değildir. Gerçi halk, yayını aksettirir, fikirlere taraftar toplar, fakat düşünceleri ortaya atan ve yayının merkezlerini teşkil eden halk değildir.

b) Uygur bir düşünce örgütlenmesinde, gerçekte iki seçme sınıfın çalışması vardır. Bu sınıflardan biri, *basın girişimlerini oluşturan ve idare edenlerdir*.

Basın, fikirleri ortaya atmak ve neşretmek için gerekli bir araçtır. Siyasi fikirleri de üreten basındır. Basın girişimleri, gazeteler, dergiler ve kitap basımı ile olur.

Basının siyasi fikirler üretmedeki rolü, daha çok, başka içeriktedir. Çünkü "siyasi düşünceleri ortaya atan, sürekli, siyasi gruplar ve çevreler gibi düşünce topluluklarıdır." Yoksa halk kütlesi içinde, kendiliğinden meydana çıkmaz.

c) İyice gerekir ki, gazeteler, okul kitapları değildir. **Aşağı insanların para ile yaptırdıkları basın mücadeleleri vardır. En adi yalanları yaymada basının kullanıldığı olmuştur. Basın ve düşünce özgürlüğünün maruz kaldığı başka tehlikeler de vardır. Basının ve hattâ düşünce topluluklarının, ulusal hükümetin etkisinden kurtularak, siyasi veya ekonomik gizli amaçlara âlet olmasından korkulur. Basının para ile satın alınabilmesi, uluslararası yüksek para çevrelerini basın üzerinde gizli etkisi veyahut sadece yabancı devletlerin örtülü ödeneklerinin etkisi, işte bunların kamuoyunu kandırması ve yönlendirmesinden hakkıyla korkulur. Fakat, özgürlükten çıkacak bu kötülükler asla çaresiz değildir.** Evvelâ, basın özgürlüğüne yasal bir sınır çizilir. Anında, gazeteler, özel bir örgütlenme yaparak, bununla kendi üzerlerinde ahlâkî bir etki uygularlar. İlk zamanlarda bir kazanç işinden başka bir şey olmayan gazetecilik, kamuya ait bir kurum haline gelebilir. Bundan başka, halkın fikri ve siyasi terbiyesi de bir güvencedir. Halk, farklı gazeteleri okumağa ve onları biri birleriyle kontrol etmeğe ve gazetecilik yalanlarına inanmamağa alışır. Bütün bunların üzerinde, her şeyin açık olması sayesinde, iyi niyetin gelişeceğini ve yaşamsal sorunlar üzerinde iyi niyet sahibi insanların daima çoğunluğu oluşturacaklarını kabul etmek doğru olur. **Çünkü, her zaman dünyanın yarısını ve bir zaman dünyanın hepsini aldatmak mümkündür. Fakat, bütün dünyayı her zaman aldatmak mümkün değildir.** Deneyim göstermiştir ki, her şeyi söylemekten insanları menetmek asla mümkün değildir. Fakat, ulusal terbiye ve büyük manevi kuvvetlere karşı hükümetin uygun hareketi tarzı sayesinde, isyankâr düşüncelerin yayılmasına izin vermeyecek toplayıcı bir çevre yaratmak mümkündür. Fakat, her halde, her şeyin söylenmesine izin vermek ve bunun karşısında söyleyenlerin uygulamaya geçmesine dayanarak tedbir almakla yetinmek etmek anlamsızdır. Bütün halkın, eyleme geçtiği gün, onları tutuklayacak kuvvet yoktur. Tıbbi bir genel sağlık olduğu gibi, kamusal bir genel sağlıkta da vardır. Her ikisi aynı ilkeye dayanır. Maddesel mikropları yok etmek mümkün olmadığı gibi, manevî mikropları da yok etmek mümkün değildir. Fakat, kişinin vücudunda, maddesel bir sıhhat yaratmak mümkün olduğu gibi, kamusal bünyede de manevi bir sıhhat yaratmak ve bu suretle bir direnç zemini hazırlamak mümkündür.

Kaynak: Atatürk M.K. 1931, Medeni Bilgiler Sf-58-62. Derleyen :Afet İnan TTK Yay.1988 baskısı